

BAB V

KACINDEKAN JEUNG RÉKOMÉNDASI

5.1 Kacindekkan

Undak usuk basa Sunda dilarapkeun dina rupa-rupa ragam basa, nya éta ragam basa loma jeung ragam basa lemes (lemes keur sorangan jeung lemes keur batur). Basa loma digunakeun ka sasama, ka babaturan nu geus loma. Sok dipaké ogé pikeun nyarita ka jalma nu sahandapeun kalungguhana, pangkatna, umurna, atawa pikeun nyaritakeun jalma nu sahandapeun upama nu dicaritakeunana téh sahandapeun nu diajak nyaritana. Ari basa lemes keur sorangan nya éta basa nu dilarapkeun ka diri sorangan upama nyarita ku basa lemes, atawa pikeun nayritakeun sasama ka saluhureun. Sedengkeun basa lemes keur batur dilarapkeunna pikeun nyarita ka saluhureun boh pangkatna, boh kalungguhanana, boh umurna.

Kamampuh siswa kelas VII A SMP Negeri 3 Lembang dina ngalarapkeun ragam loma, lemes keur sorangan, jeung lemes keur ka batur bisa didéskripsikeun kalayan perséntase ieu di handap.

- 1) Kamampuh siswa dina ngalarapkeun kecap loma nu merenah 23,6%, hartina kamampuhna goréng;
- 2) Kamampuh siswa dina ngalarapkeun kecap lemes keur sorangan nu merenah 80,8%, hartina kamampuhna alus;
- 3) Kamampuh siswa dina ngalarapkeun kecap lemes keur ka batur nu merenah 79,7%, hartina kamampuhna alus.

Ditilik tina perséntase nu nyampak, katitén yén kamampuh siswa dina ngalarapkeun basa lemes keur sorangan leuwih alus ti batan ngalarapkeun basa loma jeung basa lemes keur batur. Sedengkeun Kecap loma nu larapananana teu merenah, leuwih loba ti batan kecap lemes keur sorangan jeung kecap lemes keur ka batur nu larapananana teu merenah.

Kamampuh ngalarapkeun undak usuk basa Sunda siswa kelas VII A SMP negeri 3 Lembang taun ajaran 2015/2016 dina nulis pangalaman pribadi meunang 64,3%. Dumasar kana patokan ngitung perséntase skala lima (Nurgiyantoro, 2001,

kc. 399) 64,3% asup kana katégori C (cukup). Sedengkeun kasalahanana aya 35,7%.

5.2 Rékoméndasi

Pikeun urang Sunda, urang Sunda kudu bisa ngabiasakeun maké basa Sunda anu luyu jeung aturan katut undak usukna kalayan merenan. Dipakéna undak usuk basa atawa tatakrama basa Sunda dina komunikasi dipiharep masarakat Sunda hususna, bisa silih hormat jeung silih ajénan dina kahirupan sapopoé. Ku kituna, undak usuk basa bakal leuwih hadé lamun diterapkeun ka budak tileuleutik kénéh ku kolotna jeung kulawarga (di imah). Kawajiban nepikeun pangaweruh undak usuk basa aya di siswana sorangan, kolot (di imah) jeung guru (di sakola).

1) Rékoméndasi keur Siswa

Siswa nu aya di tatar Sunda kudu ngabogaan karep pikeun ngagunakeun basa Sunda nu bener tur merenah. Salian ti éta, siswa ogé bisa nambahnan pangaweruh kabasaan hususna undak usuk basa Sunda ku cara réa maca buku nu ngagunakeun basa Sunda.

2) Rékoméndasi keur Kolot (di imah)

Kolot kudu méré conto nyata keur gugueun jeung tironeun. Unggal kolot (urang Sunda) kudu méré conto ngagunakeun undak usuk basa anu merenah. Tangtu éta kolot kudu boga pangaweruh ngeunaan undak usuk basa Sunda ogé. Ngajarkeun basa Sunda ka budak kudu tileuleutik. Ulah nepi ka budak anu cicing di wewengkon Sunda téh teu apal kana basa wewengkonna, nu antukna basa Sunda téh leungit.

3) Rékoméndasi keur Guru (di sakola)

Guru mangrupa kolot ka dua nu aya di sakola, anu ngokolakeun prosés diajar ngajar, kudu méré motivasi ka siswa pikeun ngabiasakeun ngagunakeun undak usuk basa Sunda. Bisa ku cara méré pancén anu kudu maké basa Sunda ka papada siswa séjénna, sangkan siswa bisa nyaho kana undak usuk basa Sunda.